

Inhoud

Voorwoord: Reizen terug in de tijd 9

NICO DE HAAN

Inleiding: Verhalen over vogels en Nederlanders 11

JAN LUITEN VAN ZANDEN

1 De fossiele vogels van Nederland 19

JELLE REUMER

2 De ontdekking van Europa. De eerste kanoeten op het wad,
de eerste terpen op de kwelder 31

THEUNIS PIERSMA

3 De avifauna van Julius Civilis 45

ROEL LAUWERIER

4 Ik probeer mijn ganzenveer. Over vogels die geschiedenis
schreven 58

ERWIN MANTINGH

5 Van vreemde vogels en voorbeeldvogels. Jacob van Maerlants
Der naturen bloeme (ca. 1270) 77

INGRID BIESHEUVEL

6 Oude vogelnamen. En wat we daarvan kunnen leren 89

NICOLINE VAN DER SIJS

- 7 De zwarte gesel van de boer. Reputatie en bestrijding van de kraai in de Nederlanden, ca. 1400-ca. 1750 104
THIJS LAMBRECHT
- 8 Reigerbossen en percepties van reigers in de late middeleeuwen, 1300-1500 117
SANDER GOVAERTS
- 9 Nonnen op jacht? De sperwers uit het Sint-Ursulaklooster in Delft 130
INGE VAN DER JAGT
- 10 Jeroen Bosch. Vreedzaam vruchtenverzamelende vogelomhelzers in de 'Tuin der Tederheid' 143
THIJS CASPERS
- 11 De kalkoen. Van kostbaar vorstenmaal naar kerstmaal voor het volk 158
THEO DE JONG
- 12 Wie het kleine niet eert... Het voorkomen van kleine zangvogels in het verleden aan de hand van resten uit archeologische opgravingen 170
JØRN ZEILER
- 13 De papegaai van Johan de Witt 179
JEAN-MARC VAN TOL
- 14 De dodo 191
LEON CLAESSENS
- 15 De putter, de goudvink en de appelvink. De culturele en ecologische geschiedenis van drie vinken 201
JAN DE RIJK
- 16 Raven in Nederland van 1600 tot 2020. Een treurige geschiedenis ten goede gekeerd 213
RUUD VLEK
- 17 Van vreemd naar vaderlands. Sepp en Nozemans *Nederlandsche vogelen* (1770-1829) 233
ESTHER VAN GELDER

- 18 Gevleugeld eremetaal. De natuuronderzoekers van Indonesië en hun vogelnamen 248
BAS VAN BALEN
- 19 Goddelijke veren. Paradijsvogels door de eeuwen heen 260
MARC ARGELOO
- 20 Vogels tot lering, leesvermaak en economisch nut 271
EDDY WEEDA
- 21 Nestdrang. Van Gogh en de Brabantse natuur 283
THIJS CASPERS
- 22 'Aanziet de vogelen des hemels'. Theoloog Adrianus van Veldhuizen, de vogelende professor 300
GERRIT-JAN KLEINJAN
- 23 De kievit. Een oude vriend van de Nederlander 311
CASPAR BECKERS EN ROB LENDERS
- 24 De Allergrootste Aschgrauwe Meeuw van Ray 324
KEES CAMPHUYSEN
- 25 De waarnemingen van Bierman 338
FRANK DE MIRANDA EN ED VELING
- 26 Venus' bodes in dienst van Mars 351
LAMBERT TEUWISSEN
- 27 Hoe de familie Van der Valk aan haar toekan kwam 372
ERIK DE BRUIN
- 28 Postduiven en big data 389
RUDO REILING
- 29 Vogels tellen. Van luisteren naar zang tot biomonitoring 402
FRANK SARIS
- 30 Leren kijken. Vogelen als coronahobby 417
JAAP TIELBEKE

Noten 429

Bibliografie 455

Illustratieverantwoording 493